

3. KLASSI EESTI JA VENE KEELE TASEMETÖÖ ANALÜÜS

Meeli Pandis

Tasemetöö eesmärk

Tasemetöö koostamise ja läbiviimise aluseks on haridus- ja teadusministri 23.01.2002. a määrus nr 18 „Õpitulemuste välishindamise põhimõtted, riigieksamitööde, põhikooli lõpueksamitööde ja üleriigiliste tasemetööde koostamise, hindamise ja tulemuste analüüsi alused“ (RTL 2002, 20, 249), mille eesmärgiks on hinnata I kooliastme õpilaste emakeele õpitulemuste saavutatust. 3. klassi eesti keele (eesti õppekeelega koolides) ja vene keele (vene õppekeelega koolides) tasemetöö läbiviimine ja hindamine toimus vastavuses õigusaktile.

Tasemetöö ülesehitus ja korraldus.

Arvestades eelnevate aastate tasemetööde analüüsi lähtuti töö koostamisel järgmisest:

- õpetajate positiivne tagasiside andis selgi korral alust koostada tasemetöö läbivalt ühel teemal - seekord infotehnoloogial;
- tasemetöö ülesanded võimaldasid saada informatsiooni kuulamis-, lugemis- ja kirjutamisoskuse kohta;
- töö põhirõhk oli informatsiooni leidmisel, selle kriitilisel hindamisel ja rakendamisel;
- ülesannete lahendamine ja küsimustele vastamine nõudis erinevaid osaoskusi.

Töö koosnes viiest ülesandest:

1. Etteütlus (max 10 punkti);
2. Joonise lugemine (max 5 punkti);
3. Teksti lugemine (max 14 punkti sh ortograafia 6 punkti);
4. Teksti lugemine (max 11 punkti);
5. Ajateljelt teabe leidmine (max 8 punkti).

Ülesanded 2-5 sisaldasid erinevaid küsimusi ja korraldusi. Kokku oli võimalik saada maksimaalselt 48 punkti sh 16 punkti ortograafia eest.

Põhiülesannetele järgnes kaks lisaülesannet:

1. arvutitunni teema valik ja selle põhjendamine;
2. e- kirja kirjutamine tasemetöö koostajatele (tagasiside koostajale).

Lisaülesannete eest punkte ei antud.

Tasemetöö oli koostatud kahes, teineteist põhiliselt ülesannete järjestuse poolest erinevas variandis, mis on esitatud nii eesti kui vene keelsetes töödes tabelis 1. Analüüsis kasutatakse A-variandi ülesannete järjestusest.

Tabel 1. Ülesannete järjekord A- ja B- variantides

A	B
1	1
2	2
3	3
4	5
5	4

Lisa 1	Lisa 1
Lisa 2	Lisa 2

Analüüsis vaadeldakse A- ja B- variantide tulemusi koos, numeratsioon lähtub A- variandist. Venekeelne töö oli eestikeelse töö tõlge, milles etteütluse teksti erinevused tulenesid vajadusest kontrollida keelespetsiifilisi oskusi ortograafias. Samast vajadusest lähtuvalt erines 3. ülesande c-alaülesande töökorraldus, kus eestikeelses töös tuli õpilasel märgistada kaashäälikuühendid viimases lauses, venekeelses aga kahe sõna sugu, kääne ja ainsuse või mitmuse vorm.

Tasemetöö viidi läbi 23. aprillil 2008. a nii eesti kui vene õppekeele koolides.

Tasemetööga ning töö hindamise ja läbiviimise juhendiga võis õpetaja tutvuda üks tund enne töö algust. Tasemetööks oli ette nähtud 45 minutit. Vahetunni ajal jagas õpetaja tööd laudadele ning õpetaja ülesandeks oli luua klassis rahulik ja turvaline tööõhkkond. Õpetaja juhendamisel täideti üldandmed õpilase ja kooli kohta ning ühiselt tutvuti tasemetööga. Etteütluse tegid kõik õpilased koos, seejärel jätkas igaüks ülesannete lahendamist iseseisvalt. Lisaülesandeid võis hakata täitma alles siis, kui kõik viis kohustuslikku ülesannet oli lahendatud ning kontrollitud. Töö ajal võis õpetaja vastata õpilase küsimustele vaid erandjuhul, sisu puudutavates küsimustes õpetaja aidata ei tohtinud. Tunni lõpul korjas õpetaja tööd kõigilt õpilastelt korraga ära.

Õpetajate küsimustikus paluti järgmisi andmeid:

- lõpetatud õppeasutus, eriala ja lõpetamise aeg;
- ametijärk;
- 3. klassis õpetamise staaž;
- hinnangut tasemetöö vastavuse kohta kooliastme õppesisu ja tulemustega;
- arvamusi ja märkusi töö kohta.

Analüüsiks esitatud andmetel osales tasemetöö 2547 õpilast 120 koolist, kellest 1330 õpilast 80st eesti õppekeele koolist (sh 28 õpilast eesti ja vene õppekeele koolist) ja 1217 õpilast 20st vene õppekeele koolist (sh.16 õpilast eesti ja vene õppekeele koolist). Kokku on analüüsitud 1322 poisi ja 1219 tüdruku tööd, kellest 697 poissi ja 632 tüdrukut õppisid eesti ning 625 poissi ja 587 tüdrukut vene õppekeele koolis (5 venekeelsel ja 1 eestkeelsel tööl oli õpilase sugu märkimata). Liitklasse valimisse ei kuulunud.

Õpetajate andmetel puudus tasemetöö kirjutamise päeval 223 last, kõige enam 8 ühest klassist (laste arv klassis 22).

Tabel 2. Valim 2003-2008

	õpilasi kokku	poiss	%	tüdruk	%	eesti	%	vene	%
2008	2547	1322	36,81	1219	33,95	1330	37,04	1217	33,89
2007	1971	1045	53,02	926	46,98	1227	62,25	744	37,75
2006	1186	621	52,36	565	47,64	961	81,03	225	18,97
2005	1062	561	52,82	501	47,18	823	77,50	239	22,50
2004	1051	535	50,90	516	49,10	764	72,69	287	27,31
2003	1245	632	50,76	613	49,24	778	62,49	467	37,51

Vene õppekeele koolide õpilaste osakaal 2008.a valimis ei ole tegelikule olukorrale vastav, kuna haridus- ja teadusministeeriumi andmeil oli 2007/2008. õppeaastal vene õppekeele koolide õpilaste

osakaal 3. klasside õpilaste hulgas 20%; võrdluseks vene koolide õpilaste osakaal varasematel aastatel: 2007- 20%; 2006- 22%; 2005- 23%; 2004- 24%; 2003- 25%.

Võrreldes mullusega on osalejate arv suurenenud 45,11 % (eesti õppekeele koolides 18,04 %, vene õppekeele koolides 64,52 %) ning osalenud koolide arv 41,67%.

2008. aasta tasemetöö üldstatistika

Tabelis 3 on esitatud 2008. aasta tasemetöö üldstatistika järgmised andmed:

- õpilaste arv, valimi suurus - N;
- soorituse edukus;
- soorituse kvaliteet;
- keskmine tulemus (punktides, protsentides);
- standardhälve;
- tasemetöö eest saadud minimaalne ja maksimaalne tulemus punktides;
- keskmine hinne.

Tabel 3. 2008. aasta tasemetöö üldstatistika

õppekeel	N	edukus	kvaliteet	keskmine	keskmine%	St. hälve	min	max	keskm. hinne
eesti	1330	98,5	86,0	40,10	83,5	6,65	3	48	4,28
vene	1217	98,4	83,6	39,06	81,4	6,42	8	48	4,16

Tasemetööde arvandmed kolme aasta võrdluses

Tabel 4. 2005-2007 aasta tasemetööde üldstatistika eesti ja vene õppekeele koolides

õppekeel	N	edukus	kvaliteet	keskmine	keskmine%	min	max	keskm. hinne
eesti 2007	1227	99,1	84,2	40,98	83,63	10	49	4,28
vene 2007	744	98,	82,0	40,21	82,06	14	49	4,22
eesti 2006	961	98,02	80,96	43,68	80,89	4	54	4,66
vene 2006	225	98,67	83,56	44,31	82,06	15	54	4,17
eesti 2005	823	72,38	94,14	40,41	79,24		51	4,05
vene 2005	239	78,49	95,87	39,88	76,69		52	3,92

Tasemetöö tulemuste analüüs

Kvaliteedi analüüs: tasemetöö vastavus põhikooli- ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale, üldpädevuste ja läbivate teemade arvestamine.

Tasemetööga kontrolliti õpilaste oskust kuulata, lugeda, mõista suulist ja kirjalikku teksti, samuti rakendada omandatud keeleteadmisi. Kooliastme üldpädevustest kontrolliti vaatlemisoskust, erinevuste ja sarnasuste märkamist ning võrdlemis- ja rühmitamisoskust, aga ka oskust lugeda lihtsamat joonist, tabelit ning diagrammi.

Tasemetöö ülesanded mõõtsid järgmisi riikliku õppekava eesti keele (vene keele vene õppekeelegra koolides) ainekava 3. klassi lõpetaja õpitulemusi:

- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele;
- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab küsimuste toel arusaadavalt edasi anda lugemispala sisu;
- oskab kirjas kasutada terviklauseid;
- eristab häälikut ja tähte, täis- ja kaashäälikut, häälikuühendit, silpi, sõna, liitsõna, lauset (kaashäälikuühendite leidmine ja märgistamine tekstis);
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke (küsilause koostamine);
- kasutab kirjas õigeid tähekirjuseid ja seoseid, kirjutab loetava käekirjaga.

Tasemetöö ülesanded kontrollisid järgmisi I kooliastme üldpädevusi:

- õpilane oskab sihipäraselt vaadelda, lugeda lihtsat skeemi, tabelit;
- õpilane oskab end häälestada õppeülesandega toimetulekuks, oma tegevusi õppeülesande täitmisel mõtestada (töö tervikuna).

Riikliku õppekava kohaselt lähtuti järgmistest õppe-eesmärkidest ja pädevustest:

- õppe-eesmärgid:
 - o arendab kriitilist mõtlemist ja analüüsioskust;
 - o õpib mõtestatult lugema ja kirjutama eri liiki tekste;
 - o arendab kirjalikku väljendusoskust, omandab õigekirjaoskuse;
 - o õpib mõtestatult lugema ja kirjutama eri liiki tekste;
- üldpädevused:
 - o tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest;
 - o oskab end häälestada õppeülesandega toimetulemisele, oma tegevusi õppeülesande täitmisel mõtestada.

Üksikülesannete vastavus põhikooli- ja gümnaasiumi riiklikule õppekavale, sh ainekava õpitulemustele.

Alljärgnevalt esitatakse I kooliastme õpitulemused ja taotletavad üldpädevused ülesannete kaupa:

1. Etteütlus:

- oskab kirjutada omasõnade algusse *k, p, t*;
- oskab täis- ja suluta kaashäälikuid õigesti kirjas märkida;
- oskab kirjas õigesti märkida käändsõna mitmuse nimetava lõppu ja tegusõna pöördelõppe;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab asesõnu õigesti kirjutada;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses, inimesenimedes;
- oskab kirjutada etteütlemise järgi.

2. Jooniselt teabe leidmine:

- oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid, nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada, lugeda lihtsat diagrammi;
- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada.

3. Tekst Salasõna:

- mõistab häälega ja endamisi lugedes teksti sisu;

- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab eristada väidet, küsimust, palvet, käsku, keeldu;
- oskab kõnes ja kirjas kasutada terviklauseid;
- eristab häälikuühendit, lauset;
- oskab piiritleda lauset ja panna lauselõpumärke;
- oskab kasutada suurt algustähte lause alguses.

4. Tekst Arvuti ja silmad:

- mõistab endamisi lugedes teksti sisu, oskab vastata teemakohastele küsimustele;
- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab loetu kohta arvamust avaldada.

5. Ajateljelt teabe leidmine:

- oskab töötada tekstiga eakohaste juhiste alusel;
- oskab kuuldu, vaadeldu ja loetu kohta arvamust avaldada;
- tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest;
- oskab sihipäraselt vaadelda; oskab lugeda lihtsat diagrammi.

Tasemetöö tervikuna ja kõik ülesanded eraldi vastasid riiklus õppekavas esitatud kooliastme üldpädevustele, läbivale teemale ning ainekavas esitatud õpitulemustele. Töös olid esindatud eri liiki ja raskusastmega ülesanded, mis olid sobivad õpitulemuste kontrollimiseks. Ortograafiaoskuste ja funktsionaalset lugemisoskust hindavate ülesannete vahetegur oli 1:3.

Alljärgnevalt on esitatud ülesannete omavahelised korrelatsioonid ning ülesannete korrelatsioon kogutulemusega eestikeelses ja venekeelses tasemetöös.

Tabel 5 (1). Ülesannetevahelised korrelatsioonid eestikeelses töös

	ül.1	ül.2	ül.3	ül.4	ül.5	tulemus
ül.1	1.00	0.27	0.46	0.41	0.32	0.68
ül.2	0.27	1.00	0.33	0.34	0.30	0.54
ül.3	0.46	0.33	1.00	0.49	0.36	0.86
ül.4	0.41	0.34	0.49	1.00	0.37	0.76
ül.5	0.32	0.30	0.36	0.37	1.00	0.60
tulemus	0.68	0.54	0.86	0.76	0.60	1.00

Tabel 5 (2). Ülesannetevahelised korrelatsioonid venekeelses töös

	ül.1	ül.2	ül.3	ül.4	ül.5	tulemus
ül.1	1.00	0.31	0.57	0.39	0.20	0.76
ül.2	0.31	1.00	0.33	0.30	0.20	0.54
ül.3	0.57	0.33	1.00	0.43	0.24	0.85
ül.4	0.39	0.30	0.43	1.00	0.29	0.69
ül.5	0.20	0.20	0.24	0.29	1.00	0.49
tulemus	0.76	0.54	0.85	0.69	0.49	1.00

Tasemetöö vastavust õppesisule ja õpitulemustele kinnitavad ka õpetajate hinnangud (80 eesti õppekeelega koolidest ja 70 vene õppekeelega koolidest). Õpetajate hinnangud olid pea sajaprotsendiliselt positiivsed nii õppesisu kui ka õpitulemustele vastavuse osas.

Tasemetöö vastavust õpitulemustega ja emakeele veerandihinde sageduse kohta näitavad 6. tabeli (1) ja (2) tabelid.

Tabel 6 (1). Veerandi hinnete keskmise (veergude pealkirjad) ning tasemetöö hinnete (ridade pealkirjad) sagedused eesti õppekeelega koolides

	2	3	4	5	Kokku
1	0	4	0	0	4
2	2	13	0	0	15
3	4	98	55	4	161
4	2	106	321	112	541
5	0	6	157	405	568
Kokku	8	227	533	521	1289

826 juhul 1289-st (64%) kattub tasemetöö hinne veerandi keskmise emakeele hindegga, 188 juhul (15%) on tasemetöö hinne madalam veerandihinde keskmisest, 275 juhul (21%) kõrgem.

Tabel 6 (2). Veerandi hinnete keskmise (veergude pealkirjad) ning tasemetöö hinnete (ridade pealkirjad) sagedused vene õppekeelega koolides

	2	3	4	5	Kokku
1	0	1	0	0	1
2	2	15	1	0	18
3	0	128	43	0	171
4	1	119	377	82	579
5	0	10	170	218	398
Kokku	3	273	591	300	1167

725 juhul 1167-st (62%) kattub tasemetöö hinne keskmise veerandihindegga, 142 juhul (12%) on tasemetöö hinne keskmisest veerandihindest madalam, 300 juhul (26%) kõrgem kui tasemetöö hinne.

Kattuv osa on eesti ja vene õppekeelega koolides praktiliselt ühesuurune.

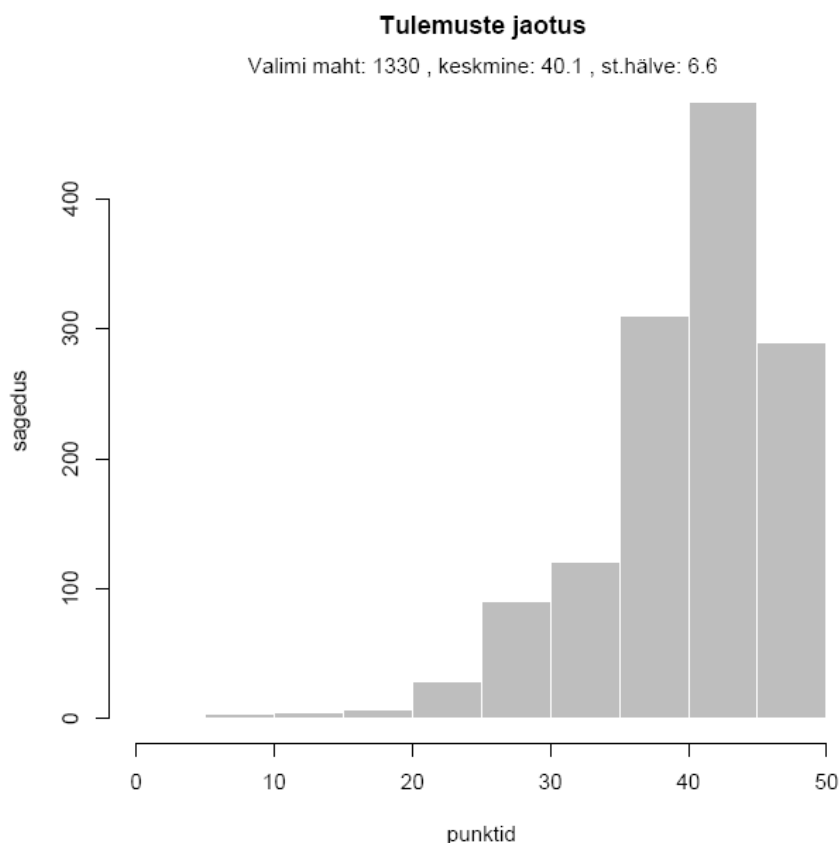
Piloottööde tulemused, tasemetöö analüüs (edukus ja kvaliteet ning üksikülesannete analüüs ja õpetajate tagasiside) lubavad väita, et tasemetöö ülesanded olid jõukohased ja töö raskuastmega oldi rahul.

Tasemetöö sooritamise ja tulemuste analüüs

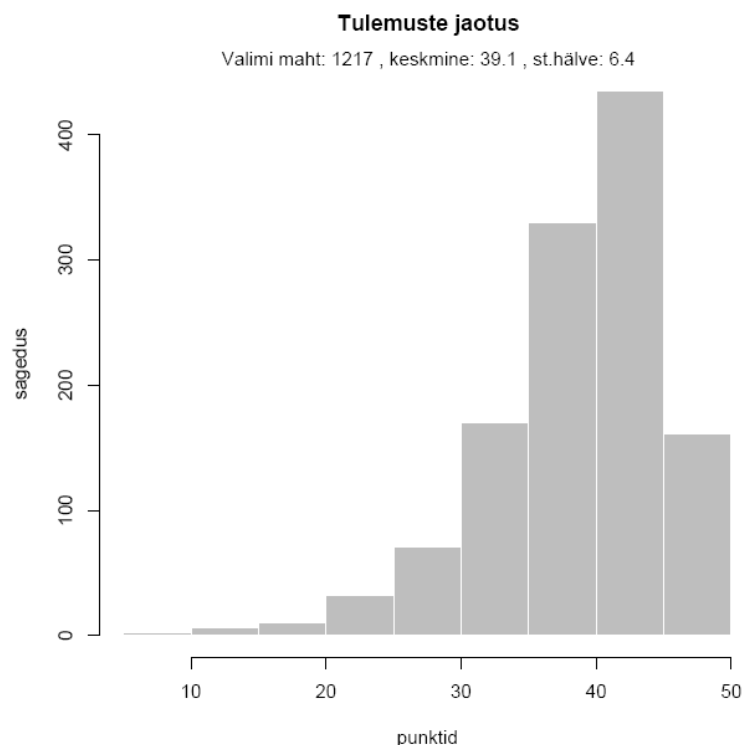
Tasemetöö tulemuste analüüs on koostatud kõigi valimisse kuulunud õpilaste tööde põhjal (2547). Eesti ja vene õppekeelega koolide tulemused on esitatud järjestikusselt, võimalusel on neid võrreldud. Üksühene võrdlus ei ole siiski võimalik, sest töö erines ortograafia ülesannete osas ning ka tõlkest tulenevate mõistmiserinevuste poolest.

Analüüsi koostamise aluseks on üldstatistika (keskmised, minimaalsed, maksmaalsed tulemused ja vastavad andmed protsentesituses), edukuse ja kvaliteedi näitajad ning võrdlused veerandi(te) hindega. Andmete erinevuse olulisust hinnatakse usaldusnivool $p=0,05$.

Joonisel 1 ja 2 on esitatud tulemuste sagedusjaotis eesti ja vene õppekeele koolides.

Joonis 1. Tulemuste sagedusjaotis eesti õppekeele koolides

Joonis 2. Tulemuste sagedusjaotis vene õppekeelela koolides

Tasemetöö keskmine punktisumma eesti õppekeelela koolides oli 40,10 punkti ja vene õppekeelela koolides 39,06 punkti. Eesti õppekeelela koolides on suhteliselt enam väga kõrgeid tulemusi saanud õpilasi.

Tasemetöö keskmine punktisumma ja tulemuste seosed maakonniti

Tabelis 7 ja 8 on esitatud keskmised tulemused koos ülemise ja alumise usalduspiiri (usaldusnivool 95%), standarhälbe, minimaalse ja maksimaalse tulemuse ning mediaaniga maakondade kaupa.

Tabel 7. Tasemetöö tulemused maakonniti eesti õppekeelela koolides

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
Harjumaa	496	37.3	39.72	40.34	40.97	84.0	7.07	3	6.2	42	48	100.0
Hiiumaa	5	0.4	39.59	42.80	46.01	89.2	2.59	40	83.3	44	45	93.8
Ida-Virumaa	55	4.1	37.31	38.89	40.47	81.0	5.85	25	52.1	39	48	100.0
Jõgevamaa	28	2.1	39.14	41.93	44.72	87.4	7.20	27	56.2	45	48	100.0
Järvamaa	109	8.2	38.30	39.51	40.73	82.3	6.42	12	25.0	41	48	100.0
Lääne-Virumaa	56	4.2	32.37	34.98	37.60	72.9	9.76	6	12.5	36	48	100.0
Läänemaa	16	1.2	36.13	39.06	41.99	81.4	5.50	25	52.1	40	46	95.8
Põlvamaa	22	1.7	37.13	40.45	43.77	84.3	7.49	23	47.9	42	48	100.0

Pärnumaa	176	13.2	39.75	40.50	41.25	84.4	5.06	24	50.0	42	48	100.0
Raplamaa	42	3.2	36.77	38.69	40.61	80.6	6.16	24	50.0	40	48	100.0
Saaremaa	20	1.5	37.91	40.90	43.89	85.2	6.38	20	41.7	42	47	97.9
Tartumaa	184	13.8	41.00	41.73	42.46	86.9	5.01	21	43.8	43	48	100.0
Valgamaa	30	2.3	37.39	39.50	41.61	82.3	5.66	26	54.2	41	47	97.9
Viljandimaa	62	4.7	36.61	38.65	40.68	80.5	8.01	17	35.4	40	48	100.0
Võrumaa	29	2.2	39.25	40.93	42.62	85.3	4.43	32	66.7	42	47	97.9
Kokku	1330	100.0	39.74	40.10	40.46	83.5	6.65	3	6.2	42	48	100.0

Lääne-Virumaa keskmised tulemused on statistiliselt oluliselt madalamad eesti õppekeelega koolide üldkeskmisest. Madalaim testitulemus eestikeelses valimis oli 3 punkti. Viies väikese valimiga (kokku 100 õpilast) maakonnas ei saavutanud ükski laps maksimumtulemust.

Tabel 8. Tasemetöö tulemused maakonniti vene õppekeelega koolides

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
Harjumaa	661	54.3	38.57	39.07	39.58	81.4	6.58	10	20.8	40	48	100.0
Ida-Virumaa	408	33.5	38.84	39.44	40.05	82.2	6.22	8	16.7	41	48	100.0
Jõgevamaa	14	1.2	37.17	40.00	42.83	83.3	4.90	32	66.7	42	47	97.9
Lääne-Virumaa	19	1.6	31.78	34.84	37.91	72.6	6.36	22	45.8	36	44	91.7
Pärnumaa	49	4.0	36.19	38.10	40.01	79.4	6.64	18	37.5	40	48	100.0
Tartumaa	49	4.0	35.43	37.14	38.85	77.4	5.96	24	50.0	38	47	97.9
Valgamaa	17	1.4	39.35	41.41	43.48	86.3	4.02	32	66.7	42	45	93.8
Kokku	1217	100.0	38.70	39.06	39.42	81.4	6.42	8	16.7	40	48	100.0

Vene õppekeelega koolide seas oli statistiliselt oluliselt nõrgema tulemusega Lääne-Virumaa ja Tartumaa õpilaste tulemused, minimaalseks punktisummaks oli 8 punkti, maksimaalset tulemust ei saavutatud 137 õpilase hulgas neljas maakonnas.

Tasemetööga kontrollitud õpitulemuste saavutatus

Sooritamise edukus tähendab olukorda, kus õpilase tulemuseks on vähemalt hinne „3“ (22 punkti ja enam) ja tasemetöö sooritamise kvaliteeti näitab olukorda, kus õpilase tulemuseks on hinne „4“ või „5“ (34 punkti ja enam). Tasemetöö sooritamise ja kvaliteedi näitajaid analüüsitakse ka sugude ja maakondade võrdluses, samuti eritingimuste – individuaalse õppekava järgi õppivate, logopeedilist abi saavate, parandusõppel olevate õpilaste ja õpilaste, kelle kodune keele erineb kooli õppekeelest - korral.

Eesti õppekeelega koolide edukuse keskmine määr on 98,6% ning kvaliteet 86,7%, vene õppekeelega koolides vastavalt 98,8% ja 86,7%. Tabelis 9 ja 10 on esitatud edukuse ja kvaliteedi näitajad maakonniti

nii absoluutarvudes kui ka protsentides. Keskmisest kõrgemad tulemused on mägitud paksendatud kirjaga.

Tabel 9. Edukuse ja kvaliteedi näitajad maakonniti eesti õppekeelega koolides

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet(%)
Harjumaa	496	484	431	97.6	86.9
Hiiumaa	5	5	5	100.0	100.0
Ida-Virumaa	55	55	44	100.0	80.0
Jõgevamaa	28	28	22	100.0	78.6
Järvamaa	109	108	93	99.1	85.3
Lääne-Virumaa	56	53	35	94.6	62.5
Läänemaa	16	16	14	100.0	87.5
Põlvamaa	22	22	19	100.0	86.4
Pärnumaa	176	176	159	100.0	90.3
Raplamaa	42	42	36	100.0	85.7
Saaremaa	20	19	18	95.0	90.0
Tartumaa	184	183	170	99.5	92.4
Valgamaa	30	30	24	100.0	80.0
Viljandimaa	62	60	48	96.8	77.4
Võrumaa	29	29	26	100.0	89.7
Kokku	1330	1310	1144	98.5	86.0

Hiiu-, Lääne-, Pärnu-, Tartu- ja Võrumaal on mõlemad näitajad keskmisest kõrgemad, sealjuures vääriläbimärkimist Pärnumaa ja Tartumaa valimi suurus.

Tabel 10. Edukuse ja kvaliteedi näitajad maakonniti vene õppekeelega koolides

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet(%)
Harjumaa	661	648	548	98.0	82.9
Ida-Virumaa	408	403	355	98.8	87.0
Jõgevamaa	14	14	11	100.0	78.6
Lääne-Virumaa	19	19	12	100.0	63.2
Pärnumaa	49	48	38	98.0	77.6
Tartumaa	49	49	38	100.0	77.6
Valgamaa	17	17	16	100.0	94.1
Kokku	1217	1198	1018	98.4	83.6

Vene õppekeelega koolide mõlemad näitajad on keskmisest kõrgemad Ida-Virumaa ja Valgamaa õpilastel, kusjuures esimese valim moodustab umbes kolmandiku kogu valimist.

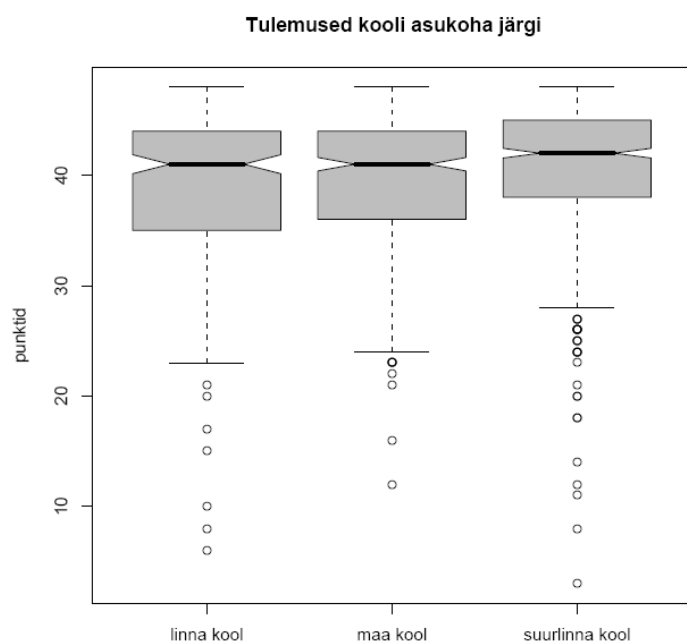
Tasemetöö tulemuste seosed kooli asukohaga

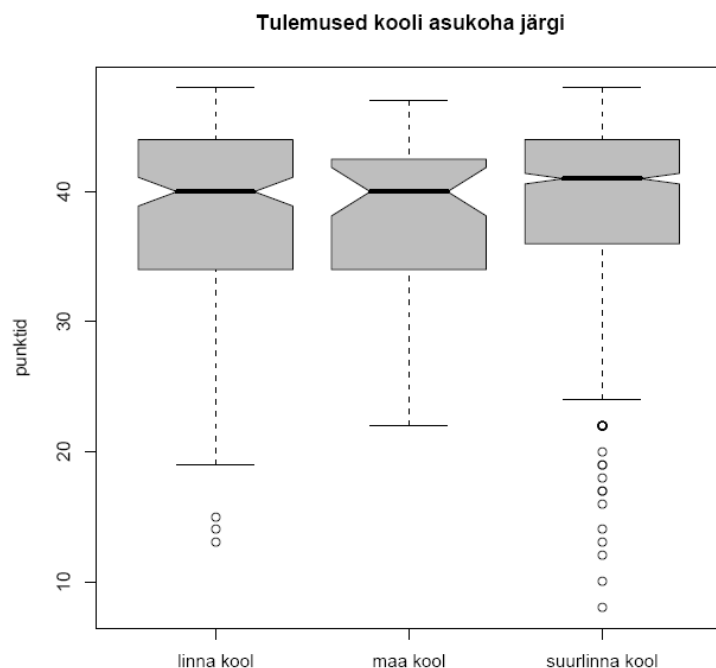
Tabel 11. Eesti õppekeelega koolide tulemused asukoha järgi

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜÜP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
linnakool	273	20.5	38.03	38.93	39.83	81.1	7.56	6	12.5	41	48	100.0
maakool	428	32.2	39.09	39.70	40.30	82.7	6.36	12	25.0	41	48	100.0
suurlinna kool	629	47.3	40.39	40.89	41.38	85.2	6.32	3	6.2	42	48	100.0
kokku	1330	100.0	39.74	40.10	40.46	83.5	6.65	3	6.2	42	48	100.0

Tabel 12. Vene õppekeelega koolide tulemused asukoha järgi

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜÜP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
linna kool	204	16.8	37.05	38.03	39.01	79.2	7.10	13	27.1	40	48	100.0
maa kool	52	4.3	36.35	38.02	39.69	79.2	6.00	22	45.8	40	47	97.9
suurlinna kool	961	79.0	38.94	39.33	39.73	81.9	6.27	8	16.7	41	48	100.0
kokku	1217	100.0	38.70	39.06	39.42	81.4	6.42	8	16.7	40	48	100.0

Joonis 4. Kooli asukohaga seotud erinevused eesti ja vene õppekeele koolides

Eesti õppekeele koolides ei ole sõltuvalt kooli asukohast erinevused olulised võrreldes keskmisega, küll aga ilmneb suurlinna koolide tulemuste statistiliselt oluline paremus piirkondade omavahelises võrdluses. Vene õppekeele koolides ei ole kooli asukohaga seotud erinevuse statistiliselt olulised.

Tabel 13. Edukuse- ja kvaliteedinäitajad kooli asukoha järgi eesti õppekeele koolides

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet(%)
linnakool	273	266	218	97.4	79.9
maakool	428	425	359	99.3	83.9
suurlinna kool	629	619	567	98.4	90.1
kokku	1330	1310	1144	98.5	86.0

Eesti õppekeele koolide kehmised tulemused ületasid maakoolide vabariigi keskmist edukusenäitajate osas, linnakoolide tulemused kvaliteedi näitajate osas ehk linnakoolides oli suhteliselt enam väga häid tulemusi saanud, maakoolides vähe (0,7%) negatiivse tulemuse saanud õpilasi. Mõlema näitaja osas olid tulemused nõrgemad linnakoolides.

Tabel 14. Edukuse- ja kvaliteedinäitajad kooli asukoha järgi vene õppekeele koolides

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet(%)
linnakool	204	197	156	96.6	76.5
maakool	52	52	41	100.0	78.8
suurlinna kool	961	949	821	98.8	85.4

kokku	1217	1198	1018	98.4	83.6
-------	------	------	------	------	------

Vene õppekeele koolide tulemused olid analoogselt eesti õppekeele koolidele tulemustega just linnakoolid edukuselt ja kvaliteedilt kõige nõrgemad, suurlinna koolide kvaliteedinäitajad aga kõrgeimad ja maakoolides edukusenäitajad kõige kõrgemad (52-st õpilasest saavutasid kõik positiivse tulemuse).

Tasemetöö tulemuste seosed õppeaine veerandihinnetega

Tabel 15. Tasemetöö keskmine hinne 2004 - 2008

eesti õppekeele kool					vene õppekeele kool				
2004	2005	2006	2007	2008	2004	2005	2006	2007	2008
4,1	4,1	4,2	4,3	4,3	3,9	3,9	4,1	4,2	4,2

Eesti õppekeele koolides ilmneb viie aasta võrdluses tasemetöö hinnete stabiilne paranemine praeguseks kahe, vene õppekeele koolides kolme hindepalli võrra.

Korrelatsioon veerandi hinnete keskmise ja tasemetöö hinde vahel eesti õppekeele koolides $r=0,65$ vene õppekeele koolides $r=0,62$.

Tabel 16. Hinnete võrdlus kooli asukoha järgi eesti õppekeele koolides

	N	aastahinnete keskmine	töö keskmine
linnakool	273	4.03	4.14
maakool	428	4.20	4.25
suurlinna kool	629	4.29	4.37
kokku	1330	4.21	4.28

Tabel 17. Hinnete võrdlus kooli asukoha järgi vene õppekeele koolides

	N	aastahinnete keskmine	töö keskmine
linnakool	204	3.99	4.04
maakool	52	3.98	4.04
suurlinna kool	961	4.01	4.19
kokku	1217	4.01	4.16

Kooli asukoha järgi olid tasemetöö keskmised hinded nii eesti kui vene õppekeele koolides keskmistest veerandihinnetest kõrgemad. Kõige väiksem on erinevus esines vene õppekeele linnakoolides ning eesti õppekeele maakoolides. Keskmisena on veerandihinded eesti õppekeele koolides kõrgemad vene õppekeele koolide veerandihinnetest. Eriti ilmneb see maakoolide võrdluses (veerand hindepunkti), olles samal ajal vastavuses tasemetöö keskmise hindegaga.

Tabel 17. Hinnete võrdlus sooti eesti õppekeelega koolides

	N	aastahinnete keskmine	töö keskmine
(märkimata)	1	3.33	3.00
poisid	697	4.01	4.13
tüdrukud	632	4.43	4.46
kokku	1330	4.21	4.28

Tabel 18. Hinnete võrdlus sooti vene õppekeelega koolides

	N	aastahinnete keskmine	töö keskmine
(märkimata)	5	3.33	4.00
poisid	625	3.85	4.04
tüdrukud	587	4.19	4.29
kokku	1217	4.01	4.16

Võrreldes sooti keskmisi veerandi- ja tasemetöö hindeid näeme, et väiksem erinevus on tüdrukute osas, olles eesti õppekeelega koolides peaaegu täielikus vastavuses. Poiste veerandihinne aga sisaldab enam muud komponenti, kui tasemetööga hinnatav. Õpetajad oma tagasisides väidavad töö olevat vastavuses õppesisu ja õpitulemustega – oleks huvitav teada, mida siis hinne sisaldab, mis on see, mis tingib üldise tendentsina veerandihinnete madalust võrreldes tasemetöö hindegaga ja kas vene koolides hinnatakse õpilasi üldiselt rangemalt.

Tasemetöö tulemuste seosed õpilase sooga

Aastate jooksul on kolmanda klassi tüdrukute tulemused olnud alati paremad poiste omast. Sama tendents jätkub ka tänava ning endiselt on aktuaalne õpetuse kohandamine poistele sobivamaks, et taandada ühelt poolt tüdrukute keelelist eelisarengut ja teiselt eesti haridussüsteemi feminiinsust.

Alljärgnevalt on esitatud tasemetöö üldstatistika ning edukuse ja kvaliteedi näitajad sugude võrdluses.

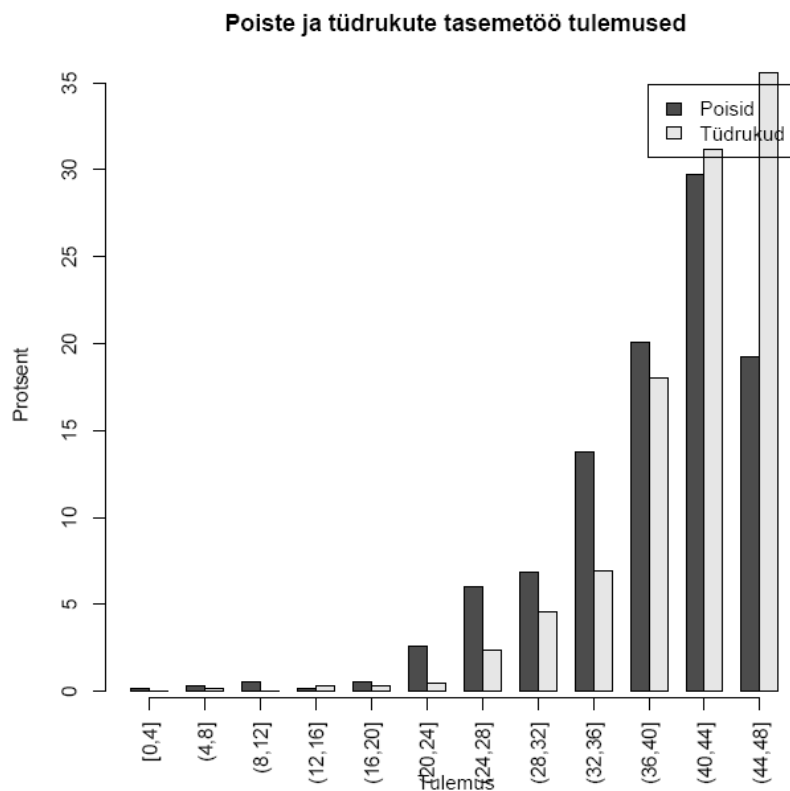
Tabel 19. Tasemetöö tulemused sooti eesti õppekeelega koolides

	N	N %	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine %	st.hälve	min	min %	mediaan	max	max %
(märkimata)	1	0.1		30.00		62.5		30	62.5	30	30	62.5
poisid	697	52.4	38.26	38.79	39.32	80.8	7.11	3	6.2	40	48	100.0
tüdrukud	632	47.5	41.12	41.56	42.01	86.6	5.75	6	12.5	43	48	100.0
kokku	1330	100.0	39.74	40.10	40.46	83.5	6.65	3	6.2	42	48	100.0

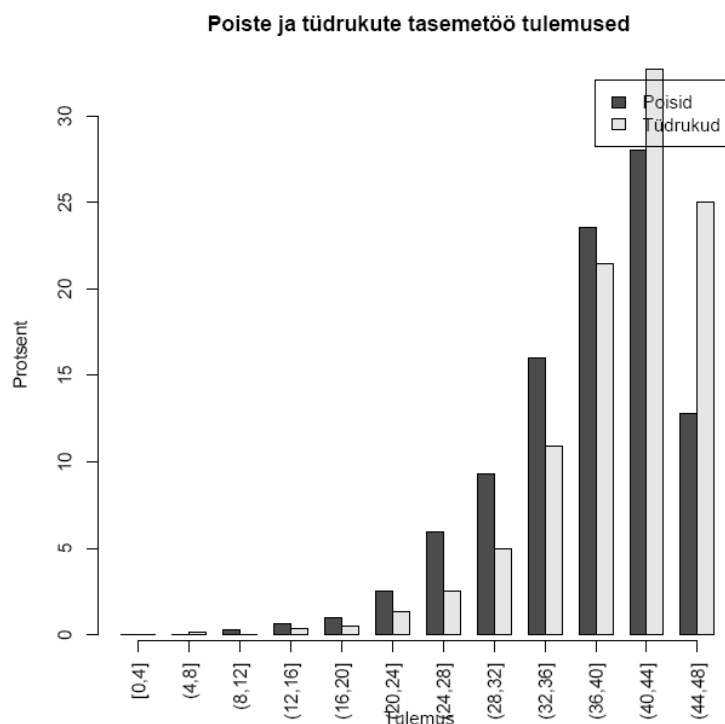
Tabel 20. Tasemetöö tulemused sooti vene õppekeelega koolides

	N	N %	AUP	kesk- mine	ÜÜP	kesk- mine %	st.hälve	min	min %	mediaan	max	max %
(märkimata)	5	0.4	27.79	37.00	46.21	77.1	7.42	26	54.2	38	45	93.8
poisid	625	51.4	37.35	37.88	38.40	78.9	6.69	10	20.8	40	48	100.0
tüdrukud	587	48.2	39.86	40.33	40.81	84.0	5.87	8	16.7	42	48	100.0
kokku	1217	100.0	38.70	39.06	39.42	81.4	6.42	8	16.7	40	48	100.0

Poiste tulemused nii eesti kui vene õppekeelega koolides on statistiliselt oluliselt nõrgemad tüdrukute keskmisest tulemusest. Vaadeldes hajuvuse näitajat ilmneb, et poiste tulemused on heterogeensemad, seda eriti eesti õppekeelega koolides.

Joonis 5. Sagedusjaotis sugude võrdluses eesti õppekeelega koolides

Joonis 6. Sagedusjaotis sugude võrdluses vene õppekeele koolides

Kui eelnevalt väitsime, et vene koolides on kõrgeid tulemusi (44-48 punkti) suhteliselt vähe, siis ülalpool olevatest joonistest ilmneb, et eriti väike on siinjuures poiste osakaal ja seda eriti vene õppekeele koolides (alla 15%). Ka edukaid tüdrukuid on eesti õppekeele koolides umbes kümne protsendi võrra rohkem.

Tabel 21. Edukuse ja kvaliteedi näitajad soo järgi eesti õppekeele koolides

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet (%)
(märkimata)	1	1	0	100.0	0.0
poisid	697	682	567	97.8	81.3
tüdrukud	632	627	577	99.2	91.3
kokku	1330	1310	1144	98.5	86.0

Tabel 22. Edukuse ja kvaliteedi näitajad soo järgi vene õppekeele koolides

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet (%)
(märkimata)	5	5	4	100.0	80.0
poisid	625	613	492	98.1	78.7
tüdrukud	587	580	522	98.8	88.9
kokku	1217	1198	1018	98.4	83.6

Tulemustest ilmneb, et edukuse ja kvaliteedi näitajad on kõrged – edukus läheneb 100% ja kvaliteet 85%. Tüdrukute tulemused on mõlema näitaja osas poiste tulemustest kõrgemad. Selgelt ilmneb erinevus (10% lähedane) kvaliteedi osas ehk siis väga hästi (hindele „4-5“) sooritanute hulgas on tüdrukuid oluliselt rohkem.

Üksikülesannete tulemustest punktides ja lahendusprotsentides näeme, et nii eesti kui ka vene õppekeele koolides on tüdrukute tulemused kõrgemad kõigis ülesannetes.

Tabel 23. Üksikülesanded sooti eesti õppekeele koolides

	N	1. ül	1.ül(%)	2. ül	2.ül(%)	3. ül	3.ül(%)	4. ül	4.ül(%)	5. ül	5.ül(%)
(märkimata)	1	10.00	100.00	5.00	100.00	4.00	28.57	4.00	36.36	7.00	87.50
poisid	697	8.76	87.59	4.38	87.60	10.33	73.77	8.63	78.49	6.69	83.63
tüdrukud	632	9.46	94.56	4.43	88.58	11.46	81.85	9.34	84.89	6.88	85.94
kokku	1330	9.09	90.91	4.40	88.08	10.86	77.57	8.96	81.50	6.78	84.73

Tabel 24. Üksikülesanded sooti vene õppekeele koolides

	N	1. ül	1.ül(%)	2. ül	2.ül(%)	3. ül	3.ül(%)	4. ül	4.ül(%)	5. ül	5.ül(%)
(märkimata)	5	7.80	78.00	4.60	92.00	8.80	62.86	10.20	92.73	5.60	70.00
poisid	625	8.09	80.88	4.28	85.70	9.71	69.34	9.17	83.40	6.63	82.84
tüdrukud	587	8.94	89.35	4.34	86.85	10.88	77.74	9.62	87.42	6.56	81.96
kokku	1217	8.50	84.95	4.31	86.28	10.27	73.36	9.39	85.38	6.59	82.36

Üksikülesannete hulgast on võimalik eristada ülesandeid, kus erinevus on väiksem. Nii eesti kui ka vene õppekeele koolides olid nendeks joonise ja ajajoone analüüsi ülesanne. Drastiline erinevus sugude võrdluses oli etteütles (ül. 1) ja teksti mõistmises (ül. 3).

Lahendusprotsendi alusel järjestatud ülesannete lahendatustes ilmnevad nii soolised kui ka kooli õppekeele seotud erinevused.

Tabel 25. Lahendusprotsendi alusel ülesannete järjestus

Eesti tüdrukud	Eesti poisid	Vene tüdrukud	Vene poisid
1 (etteütles)	2 (joonis)	1 (etteütles)	2 (joonis)
2 (joonis)	1 (etteütles)	4 (Arvuti ja silmad)	4 (Arvuti ja silmad)
5 (ajajoon)	5 (ajajoon)	2 (joonis)	5 (ajajoon)
4 (Arvuti ja silmad)	4 (Arvuti ja silmad)	5 (ajajoon)	1 etteütles)
3 (Salasõna)	3 (Salasõna)	3 (Salasõna)	3 (Salasõna)

Etteütles osutus mõlema keelegrupi tüdrukute parimaks ja joonise lugemine mõlema keelegrupi poiste parimaks soorituseks. Ühiselt oli mõlema keele ja soogruppide nõrgeim "Salasõna" tekst, kus tuli mõista ka tuletatud infot. See oli ka ainus ülesanne, mille lahendus jäi poistel alla 75%, vene õppekeele koolides ka keskmise tulemuse põhjal. Ülejäänud ülesannete lahendus ületas keskmiselt 80%, etteütles eesti õppekeele koolides 90%.

Tasemetöö tulemuste seosed kooli tüübiga (lasteaed-alkkool, lasteaed-põhikool, alkkool, põhikool, gümnaasium)

Kooli tüübiga seotud erinevused ei ole tasemetöö üldstatistikas statistiliselt olulised.

Tabel 26. Tulemused kooli tüübi järgi eesti õppekeelega koolides

	N	N (%)	AUP	kesk-mine	ÜUP	kesk-mine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
lasteaed-alkkool	21	1.6	39.30	41.19	43.08	85.8	4.14	30	62.5	42	46	95.8
lasteaed-põhikool	26	2.0	38.37	40.08	41.78	83.5	4.22	28	58.3	41	46	95.8
põhikool	395	29.7	38.50	39.24	39.97	81.7	7.42	3	6.2	41	48	100.0
põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	888	66.8	40.04	40.46	40.88	84.3	6.35	6	12.5	42	48	100.0
kokku	1330	100.0	39.74	40.10	40.46	83.5	6.65	3	6.2	42	48	100.0

Tabel 27. Tulemused kooli tüübi järgi vene õppekeelega koolides

	N	N (%)	AUP	kesk-mine	ÜUP	kesk-mine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
lasteaed-alkkool	1	0.1		36.00		75.0		36	75.0	36	36	75.0
põhikool	92	7.6	36.15	37.72	39.29	78.6	7.57	8	16.7	40	48	100.0
põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	1124	92.4	38.80	39.17	39.54	81.6	6.31	10	20.8	40	48	100.0
kokku	1217	100.0	38.70	39.06	39.42	81.4	6.42	8	16.7	40	48	100.0

Tabel 28. Edukuse ja kvaliteedi näitajad kooli tüübi järgi eesti õppekeelega koolides

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet(%)
lasteaed-alkkool	21	21	20	100.0	95.2
lasteaed-põhikool	26	26	24	100.0	92.3
põhikool	395	383	327	97.0	82.8
põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	888	880	773	99.1	87.0
kokku	1330	1310	1144	98.5	86.0

Tabel 29. Edukuse ja kvaliteedi näitajad kooli tüübi järgi vene õppekeelega koolides

	N	edukus	kvaliteet	edukus (%)	kvaliteet(%)
lasteaed-alkkool	1	1	1	100.0	100.0
põhikool	92	88	75	95.7	81.5
põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena	1124	1109	942	98.7	83.8
kokku	1217	1198	1018	98.4	83.6

Edukuse ja kvaliteedi näitajad on nagu varasematel aastatelgi paremad lastead-alkkool/põhikoolides, väikese valimi tõttu ei saa seda tulemust aga väga põhjanevaks pidada.

Tasemetöö tulemuste seosed eri õppekava järgi õppijatel

Vene õppekeelega koolide hulgas ei olnud valimis waldorfkoole, eesti õppekeelega koolides moodustasid waldorfkoolide õpilased 1,4% valimist. Waldorfkoolide tulemused ei erinenud oluliselt tavakoolide omadest, keskmised tulemused vastavalt 40,26 ja 40,10 punkti.

Individuaalse õppekava järgi õppis valimist 6 õpilast eesti õppekeelega koolis (0,5%) ja 10 õpilast vene õppekeelega koolis (0,8%). Eesti keeles õppijate keskmine oli 35,67 ning vene keeles 31,80, mis erineb keskmisest statistiliselt olulisel määral. Individuaalse õppekava rakendamine koolides on väga vähene ega ilmuta ka suurenemise märke. Eesti õppekeelses koolis lahendasid kõik individuaalse õppekava järgi õppijad ülesanded vähemalt hindele „rahuldav“, neist hindele „4-5“ 66,7%; vene õppekeelega koolides vastavalt 90,0% ja 40,0%

Tasemetöö tulemuste seosed logopeedilise abi ja muude eritingimustega

Eesti õppekeelega koolis oli tasemetöö sooritanute hulgas logopeedilist abi saavaid õpilasi 304 (22,9%) ning vene õppekeelega koolis 248 (20,4%). Mõlemas koolitüübis olid tulemused statistiliselt oluliselt nõrgemad, vastavalt 34,56 ja 33,60 punkti. Edukuse ja kvaliteedi näitajad olid eesti õppekeelses koolis vastavalt 94,4% ja 64,1%, vene õppekeelses koolis 94,4% ja 58,9%.

Parandusõppel olevaid õpilasi oli eesti õppekeelega koolides 174 (13,1%) ja vene õppekeelega koolides 66 (5,4%). Keskmised tulemused vastavalt 32,30 ja 33,61 punkti, olles oluliselt madalamad keelegrupi keskmisest. Edukuse ja kvaliteedi näitajad eestikeelses valimis 90,2% ja 52,3% ning venekeelses valimis 93,9% ning 62,1%.

Kokkuvõtvalt saab öelda, et logopeedilist abi rakendatakse meie koolides laiemalt kui parandusõpet, seda eriti vene õppekeelega koolides. Suurem osa abisaajaid saavutab nõutava minimaalse taseme, vähemalt kolmandikule neist jäävad aga kõrged tulemused saavutamatuks.

Tasemetöö tulemuste seosed koduse keelega, kui kooli õppekeel on sellest erinev

Kooli õppekeelest erineva kodusega keelega õpilasi on vene õppekeelega koolides vaid 0,7%, eesti õppekeelega koolides seevastu 6,5%. Võrreldes eelmise aastaga on eesti õppekeelega koolides on muu koduse keelega õpilaste hulk oluliselt suurenenud (mullu 3,6%), aga vene õppekeelega koolis jäänud

sisuliselt samaks. Mõlemas keelegrupis on õppekeelest erineva koduse keelega õpilaste tulemused oluliselt madalamad keskmisest tulemusest. Probleem ilmnas vene õppekeelses koolis, kus kodusest keelest erinev õppekeel mõjutas tuntavat ka miinumumtaseme saavutamist – edukusprotsent (88,9%) oli madalam kui näiteks logopeedilist abi saavatel ja parandusõppes käivatel lastel ning nelja-viielisi vaid ligikaudu pooled (55,6%) õpilastest. Eestikeelses valimi vastavad näitajad on 6,6% ja 70,1%, olles kõrgemad õpiabi saavaest lastest. Antud grupp on ka kõigist vaadeldutest heterogeensem arvestades grupi standardhälvet.

Tasemetöö tulemused ülesannete kaupa

Järgnevalt vaatleme tasemetöö ülesandeid üksikülesannete kaupa: paksus kirjas on märgitud lahendusprotsent 90 ja kõrgem e küsimused, millele valesti vastas vähem kui 10% õpilastest; alla joonitud on üksikülesannet, mille lahendusprotsent on väiksem kui 75 e veerand või enam õpilasi vastas valesti.

Kergusindeks on märgitud paksu kirjaga, kui ta on kõrgem 0,90st, alla joonitud, kui on 0,60st madalam. Üksikülesannete korrelatsioon kogutulemusega on paksu kirjaga märgitud $r=0,5$ taset ületavad korrelatsioonid ja korrelatsioonid on alla joonitud tasemel $r=0,3$ ja sellest madalamad.

Tabel 30. Üksikülesannete koondstatistika eesti õppekeelega koolides

	miinimum	keskmine	keskmine %	max	st.hälve	kerkus*	D-indeks**	korrelatsioon kogutulemusega
v1	0.00	9.09	90.91	10.00	1.46	<u>0.56</u>	0.63	0.51
v2	0.00	0.93	92.71	1.00	0.25	0.93	0.14	0.31
v3	0.00	0.91	91.20	1.00	0.27	0.91	0.16	0.32
v4	0.00	0.88	87.74	1.00	0.32	0.88	0.25	0.36
v5	0.00	0.82	82.48	1.00	0.37	0.82	0.36	0.47
v6	0.00	0.86	86.24	1.00	0.35	0.86	0.25	0.33
v7	0.00	3.76	75.16	5.00	1.82	<u>0.51</u>	0.57	0.44
v8	0.00	0.83	82.63	1.00	0.37	0.83	0.32	0.40
v9	0.00	0.76	76.47	1.00	0.42	0.76	0.44	0.42
v10	0.00	0.67	66.55	1.00	0.39	<u>0.52</u>	0.53	0.43
v11	0.00	0.87	86.99	1.00	0.34	0.87	0.29	0.46
v12	0.00	0.79	78.82	1.00	0.36	0.72	0.55	0.52
v13	0.00	0.85	84.73	1.00	0.36	0.85	0.35	0.49
v14	0.00	0.78	77.95	1.00	0.37	0.71	0.56	0.54
v15	0.00	0.82	82.26	1.00	0.38	0.82	0.42	0.53
v16	0.00	0.74	74.32	1.00	0.38	0.66	0.57	0.51

v1 7	0.00	0.90	90.15	1.00	0.30	0.90	0.17	<u>0.30</u>
v1 8	0.00	1.38	68.95	2.00	0.70	<u>0.51</u>	0.51	0.40
v1 9	0.00	0.90	89.77	1.00	0.30	0.90	0.20	0.33
v2 0	0.00	0.86	85.64	1.00	0.36	0.86	0.32	0.46
v2 1	0.00	1.86	93.16	2.00	0.43	0.90	0.27	0.44
v2 2	0.00	1.31	<u>65.64</u>	2.00	0.73	<u>0.47</u>	0.65	0.50
v2 3	0.00	0.78	77.80	1.00	0.42	0.78	0.47	0.52
v2 4	0.00	0.98	97.74	1.00	0.14	0.98	0.06	<u>0.29</u>
v2 5	0.00	0.97	96.84	1.00	0.17	0.97	0.08	<u>0.29</u>
v2 6	0.00	0.85	85.11	1.00	0.35	0.85	0.18	<u>0.23</u>
v2 7	0.00	0.96	96.02	1.00	0.19	0.96	0.10	<u>0.30</u>
v2 8	0.00	0.56	<u>56.24</u>	1.00	0.50	<u>0.56</u>	0.26	<u>0.23</u>
v2 9	0.00	0.94	93.98	1.00	0.23	0.94	0.14	0.35
v3 0	0.00	0.85	85.34	1.00	0.35	0.85	0.28	0.37
v3 1	0.00	0.77	77.29	1.00	0.42	0.77	0.38	0.38
v3 2	0.00	0.87	86.99	1.00	0.34	0.87	0.27	0.38

* Kergusindeks on kergusnäitaja 0 ja 1 vahel: 0 – keegi ei lahendanud ülesannet maksimumpunktidele; 1 – kõik lahendasid maksimumpunktidele. Kogu töö on tervik.

** D- indeksi arvutamise aluseks on tõenäosus, kas eksaminand on ülesande sooritanud (1) või mitte (0) ehk teisisõnu: 1 siis, kui on saavutatud maksimumtulemus ning vastasel korral 0. D- indeks peaks olema suurem kui 0.3, vastasel korral ei erista küsimus hästi tugevaid ja nõrku õpilasi. Negatiivne D- indeks väljendab olukorda, kus tugevad õpilased vastavad valesti, kuid nõrgad hästi.

Eesti õppekeeleaga koolides osutasid paremini lahendatuks küsimused v2, v3, v17, v19, v21, v24, v25, v27, v29 ehk valdavalt küsimused, kus vastus oli otseselt tekstist leitav. Halvemini lahendati üksikküsimused v10, v18, v22, v28. Esimesel juhul oli tegemist käsklause õigekirja vigadega ehk eeldatavalt lauselõpumärgi veaga. Ülejäänud raskeks osutunud küsimustes pidi vastuse tuletama

tekstist, mis ei olnud sõnaliselt märgitud (miks ema arvas, et poeg on haige; millisel aastaajal toimus tegevus; kas arvuti sooritab 5000 operatsiooni tunnis).

Tabel 31. Üksikküsimuste koondstatistika vene õppekeele koolides

	miinimum	keskmine	keskmine %	max	st.hälve	kergus*	D-indeks**	korrelatsioon kogutulemusega
v1	0.00	8.50	84.95	10.00	1.89	<u>0.39</u>	0.61	0.49
v2	0.00	0.93	93.02	1.00	0.25	0.93	0.18	0.37
v3	0.00	0.91	90.96	1.00	0.29	0.91	0.21	0.36
v4	0.00	0.88	87.51	1.00	0.33	0.88	0.24	0.34
v5	0.00	0.79	78.80	1.00	0.41	0.79	0.35	0.39
v6	0.00	0.81	81.10	1.00	0.39	0.81	0.29	0.37
v7	0.00	2.45	81.80	3.00	0.90	0.65	0.55	0.49
v8	0.00	1.88	<u>62.60</u>	3.00	1.12	<u>0.39</u>	0.48	0.39
v9	0.00	0.85	84.54	1.00	0.36	0.85	0.24	<u>0.29</u>
v1 0	0.00	0.66	<u>65.54</u>	1.00	0.42	<u>0.55</u>	0.49	0.39
v1 1	0.00	0.80	80.43	1.00	0.40	0.80	0.37	0.42
v1 2	0.00	0.66	<u>66.41</u>	1.00	0.40	<u>0.54</u>	0.57	0.45
v1 3	0.00	0.82	81.83	1.00	0.39	0.82	0.37	0.45
v1 4	0.00	0.69	<u>68.63</u>	1.00	0.40	<u>0.58</u>	0.60	0.47
v1 5	0.00	0.79	79.19	1.00	0.41	0.79	0.42	0.46
v1 6	0.00	0.67	<u>67.19</u>	1.00	0.41	<u>0.57</u>	0.63	0.51
v1 7	0.00	0.91	91.37	1.00	0.28	0.91	0.14	<u>0.26</u>
v1 8	0.00	1.60	80.07	2.00	0.66	0.70	0.43	0.41
v1 9	0.00	0.95	95.32	1.00	0.21	0.95	0.12	0.32
v2 0	0.00	0.89	89.32	1.00	0.31	0.89	0.20	0.33
v2 1	0.00	1.92	95.85	2.00	0.33	0.93	0.16	0.32
v2 2	0.00	1.46	<u>72.76</u>	2.00	0.69	<u>0.57</u>	0.56	0.46

v2 3	0.00	0.69	<u>69.43</u>	1.00	0.46	0.69	0.42	0.38
v2 4	0.00	0.96	96.38	1.00	0.19	0.96	0.09	<u>0.28</u>
v2 5	0.00	0.97	97.04	1.00	0.17	0.97	0.08	0.31
v2 6	0.00	0.87	87.18	1.00	0.33	0.87	0.15	<u>0.22</u>
v2 7	0.00	0.64	<u>63.93</u>	1.00	0.48	0.64	0.21	<u>0.18</u>
v2 8	0.00	0.68	<u>67.87</u>	1.00	0.47	0.68	0.31	<u>0.29</u>
v2 9	0.00	0.95	94.82	1.00	0.22	0.95	0.12	0.31
v3 0	0.00	0.87	86.69	1.00	0.34	0.87	0.25	0.38
v3 1	0.00	0.75	75.27	1.00	0.43	0.75	0.31	<u>0.29</u>
v3 2	0.00	0.86	86.11	1.00	0.35	0.86	0.18	<u>0.25</u>

Valdavalt osutusid vene õppekeelega koolide õpilastel kergeks samad ülesanded kui eesti õppekeelega õpilastel. Raskeks osutunud ülesannetes ilmneb aga oluline erinevus. Vene õppekeelega õpilased olid vähem edukad grammatilisi oskusi kontrollivates ülesannetes (v8, v10, v12, v14, v16), seda kinnitab ka etteütluse lahendusprotsendi võrdlus (v1). Eesti õppekeelega õpilastele osutus etteütlus oluliselt kergemaks. Tasemetöö andmete põhjal ei saa otsustada, kas tegemist on keelespetsiifika, hindamissüsteemi või laste madalamatest oskustest tuleneva erinevusega.

Väga huvitavat informatsiooni annab eri õppekeelega koolide tulemuste võrdlus küsimuses v27, mis näitab, et eesti õppekeelega koolides saavutati selles küsimuses väga kõrgeid tulemusi, vene õppekeelega koolides oli see vastupidi üks halvemini lahendatud küsimustest. Tegemist on ilmselt tõlkeerinevusest tuleneva raskusastme erinevusega. Eestikeelses variandis hindasid lapsed väidet „sakslane leiutas masina, millega sai ka korrutada“, venekeelses variandis „masin, millega sai ka korrutada, leiutati Saksamaal“ (analüüsija tõlge). Viiendale ülesandele vastamiseks vajalik informatsioon oli järgmine: „Saksa matemaatik G. W. Leibniz leiutas masina, millega sai ka korrutada“. Seega nõudis õige vastuse saamine eestikeelsetelt õpilastelt vaid info ülekannet, venekeelsetelt õpilastelt info teisendamist (rahvus – maa).

Vaadeldes testi kerguse indeksit (küsimustele õigesti/valesti vastanute hulk) osutus eestikeelses valimis raskeimaks hüüdlause õigekiri, venekeelses valimis oli see oluliselt kergem. Kergusindeks kinnitab valdavalt lahendusprotsendiga leitud tulemusi välja arvatud etteütlus, kus tulemuste hajuvus on oluliselt suurem e rohkem on neid, kes sooritasid etteütluse „väga hästi“ või „väga halvasti“. Kaudset informatsiooni õpilaste erinevate grammatikateemade omandatuse kohta andis ka tagasisidena mõeldud lisaülesanne, kus osa lapsi tegid e- kirja kirjutades vigu lihtsateski sõnades (näiteks äge) ja ka neid, kelle hästi arenenud sõnavara oli õigekeelne (näiteks diagramm).

Testi kvaliteedi hindamiseks kasutati veel D- indeksi ja üksikküsimuste korrellatsiooni arvutamist tasemetöö üldise tulemusega. D- indeks ei osutunud ühegi küsimuse osas negatiivseks e siis nii madala

kui kõrge tulemuse saanud õpilastel ühesuunaliseks. Suhteliselt paljudel juhtudel oli aga D- indeks alla 0,3 e küsimus ei osutunud eristavaks (joonise ja ajajoone lugemine, mis on otsese faktilise info leidmine). Sellisel juhul oli valdavalt küsimus enamusele liiga lihtne.

Eesti õppekeelega koolides on üksikülesannete korrelatsioonid kogutulemusega kõrgemad kui vene õppekeelega koolides. Nõrgemad on need ajajoone ülesandes.

Tööde parandamine ja hindamine

Tasemetöö esilehele märkis õpetaja õpilase kolme õppeveerandi hinded, tasemetöö punktisumma ja hinde ning märkuste reale täiendava teabe õpilase õpingute kohta (on parandusõppel, saab logopeedilist ravi, õpib individuaalse õppekava alusel, kodune keel erineb kooli õppekeelest). Nende andmete seosed tasemetöö tulemustega on esitatud ülalpool.

Õpetaja hindas töid hindamisvõtme põhjal, märkides õpetajaveeru lahtritesse iga üksiku vastuse eest saadud punktide arvu. Ülesande eest saadud punktide arvu kirjutas õpetaja iga ülesande juures selleks ettenähtud lahtrisse. Poolikud punktid ümardati töö lõpus ülespoole.

Hindamise aluseks on haridus- ja teadusministri 16. novembri 2006. aasta määrus nr 41 "Õpilaste hindamise, järgmise klassi üleviimise, täiendavale õppetööle ning klassikursust kordama jätmise alused, tingimused ja kord".

Tasemetöö täitmise eest võis õpilane saada maksimaalselt 48 punkti. Punktide vastavus hinnetele on järgmine:

43 – 48 punkti	(90% – 100%)	— hinne 5;
34 – 42 punkti	(70% – 89%)	— hinne 4;
22 – 33 punkti	(45% – 69%)	— hinne 3;
10 – 21 punkti	(20% – 44%)	— hinne 2;
0 – 9 punkti	(0% – 19%)	— hinne 1.

Vaegkirjutaja tasemetööd hinnati diferentseeritult järgmistel asjaoludel:

- 1) kui õpilane sai regulaarset logopeedilist ravi;
- 2) kui õpilane osales parandusõppetundides;
- 3) kui õpetaja töötas õpilasega individuaalselt logopeedi või parandusõppe õpetaja nõuannete järgi. Diferentseeritud hindamisel arvestati düsgraafia omaseid spetsiifilisi vigu vealiikide järgi, ühte liiki vead arvestati ühe veana. Diferentseeritult hinnatud tasemetööle kirjutati märke "hinnatud diferentseeritult". Õpetajad hindasid kõrgelt diferentseeritud hindamise võimalust: „On tore, et ka düsgraafid saavad töö sooritada positiivsele hindele. Väikeses maakoolis ei ole logopeedi.“

Lisaülesannete lahendamine ei olnud õpilasele kohustuslik ning see ei mõjutanud tasemetöö hinnet.

Hindamisjuhendit hindasid õpetajad arusaadavaks ja abistavaks: „Väga hästi koostatud, läbimõeldud ja selge“. Üks õpetaja tõi hindamisjuhendi tagasisides eraldi tänamisväärseks välja: „Tahan tänada sisuka ja huvitava töö ning hästi lahtikirjutatud hindamisjuhendi eest selle koostajaid“.

Mõnel juhul peeti hindamisjuhendit ka liiga leebeks, näiteks ei nõutud täislausega vastamist ega ei olnud vaja vastustes õigekirja arvestada või ei arvestatud veaks etteütleses sulghäälikute õigekirja. Probleemseks peeti etteütleses viimases lauses lauselõpumärgi hindamist.

Analoogselt varasemate aastatega vaatleme hindepiiri eristumist tulemuste sagedusjaotuses. Normaalsootuse korral oleks punktisummade saanute arv ühtlaselt kasvav või kahanev. Oluline erinevus hindepiiri ja punktiarvu saanute hulga vahel viitab võimalusele, et punktisummat on mõjutatud/kallutatud.

Tabel 32. Hindepiiri mõju eesti õppekeelega koolides

hinde- piir 2/3	poiss	tüdruk	kokku	hinde- piir 3/4	poiss	tüdruk	kokku	hinde- piir 4/5	poiss	tüdruk	kokku
20	3	0	3	32	16	9	25	41	28	20	48
21	3	0	3	33	10	3	13	42	76	51	127
22	1	0	1	34	32	17	49	43	20	39	59

Tabel 33. Hindepiiri mõju vene õppekeelega koolides

hinde- piir 2/3	poiss	tüdruk	kokku	hinde- piir 3/4	poiss	tüdruk	kokku	hinde- piir 4/5	poiss	tüdruk	kokku
20	1	1	2	32	35	14	49	41	28	27	55
21	0	1	1	33	10	7	17	42	59	66	126
22	10	2	12	34	37	19	57	43	39	33	72

Võrreldes eelmiste aastatega ilmneb tänavu huvitav tendents, nii eesti kui vene õppekeelega koolis on ebaproportsionaalselt suur grupp õpilasi, kes saais kindlalt hindeks „4“, kuigi nende tulemus oli „4“ ja „5“ piiril. Kas ei toimi siin psühholoogias tuntud „keskmistamise“ tendents, kus välditakse väga kõrge hinnagu, väga kõrge hinde andmist?

Pistelises kontrollis hinnati nelja tööd mõlemas valimis. Iga kooli kohta leiti üksikuid eksimusi ülesande hindamisel ja punktisumma leidmisel, mis ei mõjuta olulist tasemetööde statistilist väärtust.

Õpetajad

Õpetajate andmete statistiline analüüs õpilaste tööde tulemustega on tehtud kõigi valimi klasside õpetajate kohta. Arvestamata jäeti üksikküsimused, kus vastus oli märkimata. Kõikide laekunud ankeetide (eesti õppekeelega koolides 80 ja vene õppekeelega koolides 70) põhjal on analüüsitud ka õpetajate sõnalisi arvamusi. Kahjuks on õpetajate tagasisidelehed sageli vaid osaliselt täidetud, mitmel juhul (12) jäi mulje, et pole keeratud teist lehekülge. Soovitan edaspidi kasutada õpetajate tagasisidelehel valdavalt valikvastuseid lootuses, et need täidetakse. Teine ettepanek on luua tasemetöö seosed õpetaja soo, staaži, ametijärgu ja lõpetatud õppeasutusega. Selleks võiks õpilane kirjutada tiitellehele õpetaja nime.

Alljärgnevalt on vaadeldud tulemusi õpetaja soost lähtuvalt. Siinjuures peab arvestama, et tegemist on väga väikese valimiga st, et endiselt leidub meessoost algklasside õpetaja koolides väga harva.

Tabel 34. Tasemetöö tulemused õpetaja soo järgi eesti õppekeelega koolides

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
(märkimata)	93	7.0	40.46	41.70	42.94	86.9	6.02	15	31.2	43	48	100.0
M	32	2.4	29.67	33.84	38.02	70.5	11.57	6	12.5	36	48	100.0
N	1205	90.6	39.78	40.14	40.51	83.6	6.43	3	6.2	42	48	100.0

Kokku	1330	100.0	39.74	40.10	40.46	83.5	6.65	3	6.2	42	48	100.0
-------	------	-------	-------	-------	-------	------	------	---	-----	----	----	-------

Tabel 35. Tasemetöö tulemused õpetaja soo järgi vene õppekeeleaga koolides

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
M	15	1.2	36.83	39.13	41.43	81.5	4.16	32	66.7	40	45	93.8
N	1202	98.8	38.69	39.06	39.42	81.4	6.45	8	16.7	40	48	100.0
kokku	1217	100.0	38.70	39.06	39.42	81.4	6.42	8	16.7	40	48	100.0

Vene õppekeeleaga kooli meesõpetaja(te) klass(id) on saavutanud mitmeti silmapaistva tulemuse – õpilaste kõrge minimaalne tulemus (32) ja kõrge klassi(de) homogeensus (standardhälve 4,16). Eesti õppekeeleaga koolis on meesõpetaja(te) klassi(de) tulemused nende näitajate ja ka keskmise näitaja poolest madalamad.

Tabel 36. Tasemetöö tulemused õpetaja staaži võrdluses eesti õppekeeleaga koolides

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
(0,5]	15	1.2	35.71	38.33	40.95	79.9	4.73	32	66.7	37	47	97.9
(5,10]	96	7.9	38.66	39.82	40.99	83.0	5.75	21	43.8	42	48	100.0
(10,15]	278	22.9	37.26	38.24	39.23	79.7	8.35	3	6.2	41	48	100.0
(15,20]	281	23.1	38.92	39.70	40.47	82.7	6.60	12	25.0	42	48	100.0
(20,25]	136	11.2	40.71	41.57	42.42	86.6	5.06	22	45.8	42	48	100.0
(25,30]	213	17.5	40.47	41.26	42.05	86.0	5.87	17	35.4	42	48	100.0
(30,35]	60	4.9	38.80	40.42	42.03	84.2	6.24	23	47.9	42	48	100.0
(35,40]	94	7.7	40.07	41.34	42.61	86.1	6.21	26	54.2	44	48	100.0
(40,45]	41	3.4	38.31	39.85	41.40	83.0	4.90	26	54.2	41	46	95.8
kokku	1330	100.0	39.74	40.10	40.46	83.5	6.65	3	6.2	42	48	100.0

Eesti õppekeeleaga koolides eristuvad negatiivselt 10-15 aastase staažiga õpetajate õpilaste tulemused, samas moodustab see grupp 23% e ligi veerandi valimist.

Tabel 37. Tasemetöö tulemused õpetaja staaži võrdluses vene õppekeeleaga koolides

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
(10,15]	74	6.1	37.45	39.01	40.58	81.3	6.77	19	39.6	40	48	100.0
(15,20]	336	27.6	38.43	39.13	39.83	81.5	6.55	12	25.0	41	48	100.0
(20,25]	230	18.9	37.71	38.64	39.57	80.5	7.17	8	16.7	40	48	100.0
(25,30]	252	20.7	38.51	39.25	40.00	81.8	6.01	17	35.4	41	48	100.0
(30,35]	135	11.1	37.75	38.77	39.79	80.8	5.99	19	39.6	40	47	97.9

(35,40]	100	8.2	37.02	38.30	39.58	79.8	6.46	14	29.2	40	48	100.0
(40,45]	89	7.3	39.60	40.67	41.75	84.7	5.10	26	54.2	41	48	100.0
Kokku	1217	100.0	38.70	39.06	39.42	81.4	6.42	8	16.7	40	48	100.0

Vene õppekeelela koolides ei eristu statistiliselt olulisel määral ükski õpetajate grupp ametis oldud aja järgi.

Aastate jooksul ei ole leitud statistiliselt olulisi erinevusi võrreldes töö tulemusi õpetajate ametijärguga, v.a möödunud aasta nooremõpetajate õpilaste kõrgemad tulemused. Erandiks ei ole ka 2008. aasta tasemetöö. Huvi võivad pakkuda vaid osalenute arvud õpetajate ametijärgu võrdluses.

Tabel 38. Valimi suurus õpetaja ametijärgu järgi

	N eesti	N (%)	N vene	N (%)
(märkimata)	93	7.0	49	4.0
noorempedagoog	8	0.6	0	0
pedagoog	1014	76.2	1039	85.4
pedagoog-metoodik	12	0.9	0	0
vanempedagoog	203	15.3	129	10.6
kokku	1330	100.0	1217	100.0

Samuti ei esine eestikeelses valimis statistiliselt olulisi erinevusi (v.a üks erand) lõpetatud õppeasutuse ja töö tulemuse analüüsis.

Tabel 39. Valimi suurus õpetaja lõpetatud õppeasutuse järgi eesti õppekeelela koolides

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
Kõrgem pedagoogiline õppeasutus Euroopas	7	0.6	30.92	37.71	44.50	78.6	7.34	25	52.1	37	46	95.8
Märkimata	27	2.1	40.78	42.56	44.34	88.7	4.50	31	64.6	44	48	100.0
Tallinna Pedagoogikaülikool/Tallinna Pedagoogiline Instituut	692	54.7	39.91	40.35	40.79	84.1	5.88	14	29.2	42	48	100.0
Tallinna Ülikool	186	14.7	37.90	39.07	40.24	81.4	8.09	3	6.2	42	48	100.0
Tartu Pedagoogiline Kool	156	12.3	37.51	38.83	40.14	80.9	8.33	6	12.5	42	48	100.0
Tartu Õpetajate Seminar (praegu TÜ all)	98	7.8	38.37	39.73	41.10	82.8	6.80	12	25.0	42	48	100.0
Tartu Ülikool	98	7.8	40.25	41.34	42.42	86.1	5.41	21	43.8	42	48	100.0
Kokku	1330	100.0	39.74	40.10	40.46	83.5	6.65	3	6.2	42	48	100.0

Tabel 40. Valimi suurus lõpetatud õppeasutuse järgi vene õppekeelela koolides

	N	N (%)	AUP	keskmine	ÜUP	keskmine (%)	st.hälve	min	min (%)	mediaan	max	max (%)
Kõrgem pedagoogiline õppeasutus endise NSVL-i territooriumil	900	74.0	38.80	39.21	39.62	81.7	6.25	8	16.7	40	48	100.0
Tallinna Pedagoogikaülikool/Tallinna Pedagoogiline Instituut	253	20.8	38.12	38.93	39.74	81.1	6.55	12	25.0	40	48	100.0
Tallinna Ülikool	28	2.3	35.61	37.86	40.11	78.9	5.80	22	45.8	40	46	95.8
Tartu Pedagoogiline Kool	14	1.2	34.84	40.29	45.73	83.9	9.43	19	39.6	44	48	100.0
Tartu Ülikooli Narva Kolledž	22	1.8	31.00	35.00	39.00	72.9	9.02	14	29.2	36	46	95.8
Kokku	1217	100.0	38.70	39.06	39.42	81.4	6.42	8	16.7	40	48	100.0

Õpetajate hinnangud ja ettepanekud

Hinnang õppesisu vastavusele

Hinnangu andnud õpetajad pidasid tööd peaaegu sajaprotsendiliselt vastavaks riikliku õppekava õppesisule ja õpitulemustele. Ühel juhul leiti, et vastas, kuid oli raske ja ühel juhul, et „õppesisu täielikult ei vasta kooliastme kohta“. Tööd hinnati huvitavaks ja mitmekülgeks, väga hästi koostatuks. Korduvalt märgiti, et tasemetöö meeldis õpilastele ja õpetajatele ning tänati koostajaid.

Harjumuspäraselt oli ka vastukäivaid arvamusi. Ühelt poolt oldi rahul huvitava, hariva tänapäevase teemaga. Väljavõtteid õpetajate tagasisidest: „Tasemetöö teema oli väga kaasaegne, mis andis ka võimaluse teha töö mitmekülgne. Töö andis hea ülevaate õpilaste oskusest lugeda, kuulata, mõista suulist ja kirjalikku teksti ning rakendada omandatud keeleteadmisi arvutiteemalisi õppetunde pole olnud. Lastele meeldis, sest nende jaoks oli see töö huvitav, andis uusi teadmisi. Kaasaegne teema vastab selles vanuse lastele“.

Teisalt leiti, et läbiv teema „infotehnoloogia“ ei ole vastavuses I kooliastme pädevusega. Kuna paikkonniti on IKT- vahendite kasutamise ja infotehnoloogia õpetamise võimalused küllaltki erinevad arvati, et 3. klassis võiks olla „mõni lapsesõbralikum teema“, arvuti võiks jääda edaspidiseks, kõik õpilased ei valda arvutiteemat. Õpetajate hinnangul oli töö keeruline neile, kes arvutitega on vähe kokku puutunud, sest kõigil ei ole kodus arvutit.

Mitmel korral leiti, et töö võiks sisaldada rohkem grammatikat või, et „keelelisele üldoskusele on pööratud vähe tähelepanu“ (analüüsijale jääb arusaamatuks, mida peetakse silmas „keeleliste üldoskuste“ all). Samas oli ka arvamusi, et on hea, kui õpilased, kes ei kirjuta väga õigesti, saavad ka võimaluse paremale hindele.

Kohati peeti keerukas sõnavara, et 4 ülesanne sisaldas palju võõrapäraseid nimesid (tõenäoliselt A-variandi 5 ül).

Üks õpetaja leidis, et tasemetöö pole koostatud ainekava järgi, vaid õppekirjanduse järgi. Paar teist aga vastupidi avaldasid kahetsust, et selliseid ülesandeid ei ole õpikus.

Erineval arvamusel oldi ka töö mahu osas – „sisu on liiga suur; tasemetöö oli mitmekülgne ja jõukohane; õpilastele, kelle õppekeel erineb kodusest keelest, on vaja töö sooritamiseks rohkem aega; töö sisu on läbi mõeldud, töö maht vastab õpilaste vanuseastmele. Üldiselt oli sel aastal vähe kriitikat töö mahu osas, pigem leiti, et lastel jäi palju aega oma töö kontrollimiseks ja parandamiseks. Jõuti ka lisaülesandeni.

Hinnangutes tasemetöö vastavusest õpitulemustele leiti, et töö oli arusaadav ja sellele kooliastmele jõukohane ning vastas õpilaste individuaalsetele õpitulemustele. Töö võimaldas suhteliselt hästi selgitada õpilaste poolt omandatud teadmisi. Hindamissüsteem oli väga hea.

Oli ka arvamusi, et tasemetöö osutus liiga lihtsaks, oodatust kergemaks ja ei võimaldanud hinnata olulisi teadmisi, sest töös ei olnud piisavalt grammatikaharjutusi, mille tõttu oli ka tasemetöö keskmine hinne parem, kui veerandi hinded. Kohati saadi ka punkte liiga kergelt, näiteks kaashääliku ühendi puhul. Tasemetöö tulemused oleksid paremad, kui ülesanded sisaldaksid lühiseletust.

Pretensioone ja ettepanekuid:

- ül A3/B3 c punktide andmises oli ebakõla, sest õige vastus annab 1 punkti, eksimus võtab maha 0,5 punkti. Järelikult saab õpilane, kellel pole ühtegi õiget vastust (ka täitmata) 2,5 punkti;
- sulghääliku vead tuleks lugeda vigadeks, sest neid on õpitud juba 2. klassist alates;
- üldpädevustest võiks enam kontrollida kirjalikku teksti, lünktekste ning järelduste tegemist suulises tekstis;
- ühe teksti asemel oleks võinud olla kuulamisülesanne;
- sooviks rohkem ülesandeid, mis nõuavad täislausetega vastamist;
- võiks olla märkusi sõnade kokku- ja lahkukirjutamise kohta;
- õpetajal võiks olla võimalus erinevaid vastuseid õigeks lugeda;
- rohkem võiks olla loomingulisi ülesandeid;
- üks ülesanne oli seotud diagrammiga, mida 3. klassi õppekavas ei ole;
- võiks olla erinevaid sõna- ja lausekäsituse ülesandeid, sõnavaraülesandeid;
- tekstid, mille kohta pidi esitama küsimusi, olid rasked;
- arvestades meie praeguses sotsiaalses keskkonnas kasvavaid isiksusi, ei peaks tasemetöid koolist väljapoole esitamiseks saatma;
- õpiraskustega õpilaste jaoks oli liiga palju tekstiga tööd. Koolide võrdlemisel statistiliste keskmiste järgi võiks arvestada õpiraskustega õpilaste suhtarvu;
- ühe klassi saadetud tööde arv ei vastanud õpilaste arvule klassis (õpilasi klassis 20, töid 18).

Kokkuvõttes jäid kõlama alljärgnevad arvamused:

Minule, kui õpetajale meeldis see töö väga. Tasemetöö teema oli väga kaasaegne, mis andis ka võimaluse teha töö mitmekülgne. Huvitav töö oli, kontrollitud said just vajalikud oskused. Töö andis hea ülevaate õpilaste oskusest lugeda, kuulata, mõista suulist ja kirjalikku teksti ning rakendada omandatud keeleteadmisi. Õpetajatele mõeldud hindamisjuhend oli ka väga hästi koostatud, läbimõeldult ja selgelt. Õpilastele meeldis valitud läbiv teema. Õpilastele oli töö jõukohane, nad hindasid tööd heaks. Nõudis tähelepanu, tekstist arusaamist ja kirjutamisoskust. Lastele meeldis samuti, tegid hoolega ja rõõmustasid, et tulid toime. Kuigi olime neid ülesannete tüüpe palju harjutanud oli töö tulemus üllatuslikult kõrge. Kõik lapsed said positiivse emotsiooni. Meeldis, et õpilane sai anda e- kirja näol tagasisidet.

Õpilastele oli tagasiside andmise võimalus integreeritud tasemetöö lisaülesandena – e- kirja kirjutamine töö koostajatele. Kuna lisaülesanne ei sisaldu tasemetöö statistikas, siis oli võimalik saada hinnanguid üksnes neist töödest, millistel kontrolliti hindamise õigsust.

Õpilaste tagasiside oli väga positiivne. Üldiselt arvasi, et töö oli kerge ja oleks võind raskem olla. Kõige vähem meeldis 3. ülesanne ja kõige enam 5. ülesanne. Oli palju lapsi, kellele meeldisid kõik ülesanded.

Järgnevalt väljavõtted õpilaste tagasisidest (kirjaviis muutmata):

„Tere! Olen 3.a-st üks tore tüdruk mu nimi on.X Ma tahtsin öelda, et kõik ülesanded olid lahedad ja toredad. Eriti mulle meeldis e-kirja kirjutamine tasemetöö koostajale. Ma soovin teile ilusat kevadet!“;
„Tere. Etteütus oleks võinud pikem olla. Mulle meeldis teise ülesande diagramm. Kolmas ülesanne oli raske. Mulle meeldis neljas ülesanne ja viies. Ka lisaülesanded olid toredad. Headagea!“;
„See esimene oli väga äke. Teine ei olnud nii äke. Kolmas oli väga äke“;
„Mulle meeldis, et siin on räägitud arvutitest, see, et siin on õpetusi, kuidas silmi hoida ja, et siin on arvuti arengust.“;
„Mulle meeldis mõelda kõigele, mis siin tasemetöös on!“;
„Ma tänan, et te nii lihtsad ülesanded andsite. Mulle meeldisid kõik ül, sest need olid ülimalt lihtsad.“;
„Mulle ei meeldinud 1. ülesanne sest kui etteütus on kusagil eksamil või kusagil muul asjal siis ma satun paanikasse.“;
„Mulle meeldis see töö väga, eriti lisaülesanded. See töö võiks olla natuke raskem, aga kirjutamist võiks vähem olla. Mul väsis käsi ära.“;
„See väsitab päris palju kätt“;
„Oli raske ja samas ka kerge.“;
„Tere! Tasemetöö lisaülesannetes võiks olla ristsõna.“;
„Tere! Ma tahaksin saada teilt kunstitarbeid.“;
„Tule täna minule külla.“.

Järeldused tasemetöö kvaliteedi ja tulemuste kohta ning ettepanekud 2009. aasta tasemetöö koostamiseks

Tasemetöö vastas õppekavale, sh kooliastme üldpädevustele. Töö oli õnnestunult lõimitud riikliku õppekava läbiva teemaga „infohnoloogia“. Sarnaselt varasemate aastatega sai läbiva teema lülitamine tasemetöösse õpetajatelt positiivse hinnangu. Läbiv teema oli aktuaalne ja sisukas, võimaldas kasutada erinevaid ülesandeid ning kontrollida erinevaid oskusi. Eri liiki ülesandeid olid koostatud tasakaalustatult ja vastavuses kontrollitavatele õpitulemustele. Tasemetöö oli jõukohane, kuna positiivsele tulemusele sooritas 98,6 % eestikeelse ja 98,8 % venekeelse valimi õpilastest, hindele „4“ ja „5“ sooritas 86,7% eesti õppekeele koolide ja 84,9% vene õppekeele koolide õpilastest.

Valdavalt hindasid õpetajad tööd sobivaks, huvitavaks ja lastele võimetekohaseks ning tulemusi objektiivseteks, õpilaste tegelikku taset peegeldavaks. Sama kinnitas ka keskmiste tulemuste võrdlus veerandihinnetega. Uuteks tasemetöödeks esitasid õpetajad konkreetseid ettepanekuid oodatavate ülesannete osas (rohkem grammatika- ja kuulamisülesandeid sh etteütust, loovaid ülesandeid jt). Siinkohal tasub märkida, et eelmisel aastal, kui töös oli seda laadi ülesandeid, siis tagasisides soovitati neid edaspidi mitte kasutada.

Aastast-aastasse on tüdrukute tulemused poistest paremad, seda eriti teksti mõistmist ja õigekirja reegleid kontrollivates ülesannetes. 2008. aasta tasemetöö ülesannetest erinesid tulemused sooti vähem joonise ja ajajoone ülesannetes. Analoogete ülesannete kasutamist võiks jätkata ja sammaegselt leida võimalusi ja meetodeid grammatiliste oskuste ja teksti mõistmise eelisarendamiseks poistel.

Sarnaselt PISA- uuringu tulemustega, oleme sunnitud ka kolmanda klassi emakeele tasemetöö osas nentima, et väga kõrgeid tulemusi saanute hulk võiks suurem olla, seda eriti poiste ja vene õppekeele koolide osas.

Õpiabi saavate õpilaste tulemused on ootuspäraselt nõrgemad, erilise tähelepanu all tuleks hoida kooli õppekeelest erineva koduse keelega õppijaid, kelle tulemused on veelgi nõrgemad. Nimetatud grupp on väga heterogeenne, kuigi on ka erandeid.

Võrdluses tasemetöö tulemustega õpetajate kutsealast ettevalmistust, staaži ja ametijärku ei ilmnenud selgeid tendentse ega erisusi. Endiselt on aktuaalne noorte õpetajate ja meesõpetajate vähesus. Erilist tähelepanu vajaks noorte vene õppekeelega koolide õpetajate ettevalmistus.

Ettapanekud tulenevad õpetajate tagasisidest ning analüüsija aastatepikkusest kogemusest, mistõttu kipuvad aastati korduma.

- Hindamisel peaks vältima poole punkti kaupa arvestamist, see tekitab õpetajates segadust.
- Ka edaspidi võiks tasemetöö koostamisel kaasata mõnda õppekava läbivat teemat. See koostamise põhimõte on aastate jooksul õpetajate üksmeelse heakskiidu pälvinud.
- Toetudes rahvusvaheliste uuringute kogemusele (PISA, PIRLS) ja vähem õpetajate tagasisidele, soovitaks endiselt jätta töö raskuse funktsionaalsele lugemisoskusele, kui kriitilisele tegurile ka teiste ainete õppimisel.
- Tuleks vähendada fakti leidmist nõudvaid ülesandeid.
- Hindamisel peaks kindlasti säilitama ja laiendama õpetaja õigust arvestada lapse individuaalsust. Kindlasti ei soovitaks kasutada hinde langetamise õigust. Isiklikult soovitan hindamine jätta õpetajale vabatahtlikuks.
- Õpetaja küsimustikus peaks valdavalt kasutama valikvastustega küsimusi, et vähendada täitmata osade hulka.
- Võiks laiendada ja täpsustada õpetaja küsimustikku küsimustega õpetamise, tugiprogrammide ja laste arengu hindamise kohta.
- Õpetaja küsimustikus peaks lõpetatud õppeasutuse osa kategoriseerima üldisemateks üksusteks. Ei ole hea, et õpetajad ise kirjutavad lõpetatud õppeasutuse nime, see võib olla ja tihti ongi ajalooliselt muutunud ega anna aimu seal omandatud hariduse tasemest.
- Juba toimunud tasemetööde ja teiste maade kogemuse põhjal võiks korraldada õpetajatele koolitusi lugemisülesannete koostamise ja hindamise ning analüüsioskuse arendamiseks.
- Tuleks edendada ja propageerida poistele suunatud õpetust ja ülesandeid.
- Erilise tähelepanu alla tuleks võtta kooli õppekeelest erineva koduse keelega õpilased.
- Laiendada tuleks individuaalse õppekava kasutamist.
- Vene õppekeelega koolides tuleks suurendada ja tõhustada parandusõpet.

Olles rohkem kui kümme aastat olnud seotud kolmanda klassi eesti ja vene keele tasemetöö koostamise ning analüüsiga, julgen väita, et tasemetöö on oma eesmärgi täitnud: õpetajad on harjunud töö sisu ja korraldusega. Enamus õpetajaid kasutab tasemetööd kui abivahendit õpilaste oskuste ja individuaalsuse määramisel ning ideede allikana õppeülesannete koostamisel. Õpetajad on avaldanud soovi saada suuremat vabadust töö läbiviimisel (lisaaeg, kontrollivõimalus jms) ja hindamisel (ei soovita tesentraliseeritud kontrolli ja analüüsi; enam individuaalset lähenemist õpilastele). Õpetajad sooviksid rohkem laste loovust ja iseseisvat mõtlemist õhutavaid ülesandeid. Eelnevat arvestades teen ettepaneku kaaluda edaspidi võimalust tasemetööde läbiviimine sellisel kujul lõpetada ning otsida alternatiive, nt e- keskkonna võimalusi ja/või kohapealset (maakondade, koolide, õpetajate) initsiatiivi ja vabatahtlikkust kasutades.

Pakun välja idee – tasemetöö küll koostatakse tsentraalselt, kuid tehakse kättesaadavaks e-keskkonnas ja töö läbiviimine toimub vabatahtlikult.